

సంద్య వెలుగు, కార్పొరేషన్ వాళ్ల వీధి దీపాల కలయిక ఆ ప్రదేశానికే వింత అందాన్ని తెచ్చింది మాధవరావు. జానకి ఆ సమెంట్ వెంచి మీద ఆరగంట నుండి ప్రక్క, ప్రక్కనే కూర్చోన్నా ఇద్దరి మధ్య మౌనరాగమే రాజ్యమేలుతుంది హుస్సేన్ సాగర్ మీదుగా వీచే చల్లని గాలి మాధవరావు మనసుని ఏ మాత్రం చల్లబరచటం లేదు

ఆయన భార్యకు గత ముప్పై అయిదు సంవత్సరాల అనుభవం తెలిసింది. ఆయన మౌనానికే ఆర్థం తీవ్రమైన మానసిక సంఘర్షణ అని అందుకే తానుగా ఇంత వరకు మాట్లాడలేదు

దూరంగా నౌబత్ పహాడే మీదనున్న బిర్లా మందిర్ వైపు చూసింది నియోస్ లైట్లు కాంతి పాలరాతి మందిరానికి మరింత అందాన్ని తెచ్చింది శరత్ కాలపు వెన్నెల దానికే తోడ్పడింది

కోవెలకు వెళ్లి వద్దారండు అన్నది జానకి లేదు జానకి, టైలబడిన వాళ్లు చెప్పని మందిరం లోనికే వెళ్లగూడదంటారు " ఆయన మాటలలోని అంతరంగం, ఆమెకు ఆర్థం కాలేదు వివరణ అతనే చెప్పుతాడని ఆగిపోయింది

టాంక్ బండ్ మీద జనం రద్దీ పెరిగింది ఓ జంట బడెళ్ల వాపతో నడుస్తూ చగ్గర నుండి వెళ్లటం జానకి చూసింది తనకు కొడుకు, కొడలు, మనముడు గుర్తు కొచ్చారు

మాధవరావు ఉద్యోగం నుండి రిటైర్ అయి రెండు సంవత్సరాలు అయ్యింది స్వంత ఊళ్లో చాలాలు. ఇల్లు ఉన్నా కూతులైనా, కొడుకైనా శేఖర్ ఒక్కడే అవటం వలన, రిటైర్ అవగానే జార్వాభర్త లిచ్చరు హైదరాబాద్ వచ్చేసారు

రాత్రి 8 గంటలయ్యింది పున్నమి వెన్నెల హుస్సేన్ సాగర్ నీటిపై బడగానే నీళ్లు వెండిలా మెరుస్తున్నాయి

"జానకి నీతో ఒంటరిగా మాట్లాడాలనే, కొడలు లక్ష్మితో కోవెలకు వెళ్లి వస్తామని చెప్పి నిన్ను ఇక్కడకు తనుకొచ్చాను మాట్లాడే ముందు నీకో ఉత్తరం ఇస్తాను చదువు అంటూ జేబులోంచి ఉత్తరం తీసి ఇచ్చాడు మాధవరావు.

ఉత్తరంలో వ్రాత జానకికి చిరపరిచితమైనదే ఎందుకంటే అది వ్రాసాంది తన కొడుకు శేఖర్ కాబట్టి, శేఖర్ పది రోజుల క్రితం ఢిల్లీలో ఆఫీసు పని ఉన్నదని చెప్పి వెళ్ళాడు

ఆమె వీధి దీపాల వెలుగు, వెన్నెల వెలుగు సహాయంతో ఉత్తరంలోని ఒక్కో పదం చదువటం ప్రారంభించింది కళ్లజోడు లేకుండా చదవలేక పోతుంది అయినా కష్టపడి చదువుతుంది ఆమె

మాధవరావు మనసు గతంలోనికే పోయింది జానకి ప్రసవ వేదన, మాధవరావుని కదిలించి వేసింది ఇష్ట దైవానికి ఈ గండం గడ్డికాల్లని మనసులో మ్రొక్కుకున్నాడు.

కొడుకు పుట్టాడని తెలియగానే ఆనందంతో పాటు, గర్భం కలిగింది, తాను తండ్రి అయినందుకు. "అంతా మీ పోలికే అని అంటున్నారు

అబ్బాయిని చూసారా?" అన్నది జానకి తనకు పోలికలు గుర్తు పట్టటం కష్టమే అయ్యింది మరి అంత చిన్న పాపాయితో పోలికలు దొరకటం కష్టమే మరి ఈ పెద్దవాళ్లు ఏ విధంగా పోలికలు పనకట్టి చెప్పుతారో మాధవరావుకు ఆర్థం కాలేదు

"నీ బోధ మానన తర్వాత పిల్లలే వద్దనుకొన్నాను అన్నాడు మాధవరావు. ఏముహూర్తంలో ఆ మాట అన్నాడో - ఆ తర్వాత వాళ్లకు ఎల్లలు పుట్టలేదు

శేఖర్ అప్పురూపంగా పెరిగాడు ప్రతి క్లాసులోను మొదటి నలుగురి లో ఒకడగా వచ్చాడు. అందుకే ఇంజనీరింగ్లో నటు రావటం కష్టం కాలేదు ఇంజనీరింగ్ పూర్తి అవగానే కంప్యూటర్ టెక్నాలజీ లలో రిసెర్చ్ కమ్ స్టడీ కోసం శేఖర్ టెక్నోసోఫ్టువేర్లు నుండి రాగానే శేఖర్ కు వెంటనే ఉద్యోగం దొరికింది

లక్ష్మి ఎస్ ఎస్ స పరకు చదివింది రూపంతో పాటు సుగుణాల రాశి మాధవరావు జాల్య సైవాతుని కూతురు కూడ అవటం వలన ఆ

చెనాయి కళ్లలో నరు నిండుకొన్నది ఆమె మనసులో ఆ ఉత్తరం లోని వాక్యాలే పదే, పదే గుర్తుకొస్తున్నాయి లక్ష్మి తనకు సరైన భార్య కావటం తన చదువు స్టేబులైకు తగని దంటు మరి ఈ విషయం పెళ్లికాక ముందు ఎందుకు గుర్తుకు రాలేదో ఆమెకు ఆర్థం కాలేదు

శేఖర్ తనతో పాటు ఉద్యోగం చేస్తున్న పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ ని సాఫైటీ, స్టేబిటీస్ నిలబెట్టుకోవడానికి పెళ్లి చేసుకొన్నాడంటు లక్ష్మి ఇష్టమైతే మరో పెళ్లి చేసుకోవచ్చని తాను విదాకుల కాగితాలు పంపిస్తున్నట్లు వ్రాసాడు

పుత్రోత్సాహం, పుత్రుడు పుట్టినందుకు కాదు పెరిగి ప్రయోజకుడు అయినప్పుడని పెద్దవాళ్లు అన్నది నిజమే అని జానకి అనుకొన్నది పారపాటు ఎక్కడ జరిగింది తన పెంపకంలో ఏ లోటు లేదే, మరి శేఖర్ అలా ప్రవర్తించడానికి కారణం ఏమిటి? అమెరికాలో చదువు కొన్నంత మాత్రాన, అమెరికా పద్ధతులు అలవాటు పరుచు

సంబంధం, తాను, జానకి మరింత ఇష్టపడి శేఖర్ కు పిల్ల చేశారు

లక్ష్మి అపటానికి కోడలే అయినా వాళ్ళిద్దరు కూతురుగానే చూసారు లక్ష్మి కూడ వాళ్లను అత్త-మామల్లాగాక తల్లి దండ్రులుగానే చూసింది

మాధవరావుకు ఆర్థం సంపత్తులు ఈ వయసు ఏ సంఘర్షణలను తట్టుకో లేనిది. ప్రశాంతంగా గడవవలసిన కాలమిది

ప్రశాంతంగా ఉన్న కొలనులో గాయి విసిరి నట్లయింది ఈ రోజు వచ్చిన ఉత్తరం శేఖర్ పది రోజుల క్రితం ఢిల్లీకి వెళ్తున్నానని చెళ్లటం, ఇంత వరకు కాలేదు

అవిధంగా టూర్లు మీద వెళ్లడం అలవాటే కాబట్టి ఆయనకు ఏమాత్రం అనుమానం రాలేదు

ఈ రోజు వచ్చిన ఉత్తరం శేఖర్ ఢిల్లీ వెళ్లలేదని పది రోజులుగా హైదరాబాద్ లోనే ఉన్నట్లు, మరో ఇంట్లో మరో భార్యతో, సంసారం చేస్తున్నట్లు తెలిసింది.

జానకి ఉత్తరం చదవటం పూర్తి అయ్యింది జోడు లేకుండా చదవటం వలన, ఆమె కళ్లు నెచ్చ

కోపాలని ఉన్నదా? ఎంత మంది వెళ్లి రావటం లేదు అందరు ఇలాగే మారి పోతున్నారా" లేదే- ఇది మేము చేసుకోవ్వ కర్మకు ఫలితమా" ఆమె మనసు వాపోయింది

మాధవరావు- టైల సడిన వాళ్లు కోవెలకు వెళ్లకూడదని ఎందుకన్నాడో ఆర్థం అయ్యింది-

ఆ ఉత్తరం చదివిన క్షణానే శేఖర్ చనిపోయి నట్లుగా భావించాడని ఆమెకు ఆర్థం అయింది మాధవరావు నిర్ణయం, జానకికి వింత అనిపించ లేదు.

'జానకి! ఈ పరిస్థితిని లక్ష్మి తట్టుకోగలదా?'

'అసలే విషయం తెలవటం ఎలా?' ఆమె ఆవేదన.

అప్పుడే రాత్రి 9 గంటలు దాటింది. లక్ష్మి గడియారం వైపు మరోసారి చూసింది. కోవెలకు వెళ్లిన అత్త మామలు ఇంకా ఎందుకు తిరిగి రాలేదో ఆర్థం కాలేదు ఆదుర్గా ఎదురు చూస్తోంది.

బాబుకు నిద్రవస్తుంది ఆపులిస్తున్నాడు అయినా బలవంతంగా మేలు కొనే ఉన్నాడు, తాతయ్య కోసం, ఆయన చెప్పబోయే క్రోత్

కథకొసం.

'బామ్మ, తాతయ్య ఇంకా రాలేదేమీ?' బాబు ప్రశ్నించాడు "వస్తారు. బాబు నీవు నిద్రపో చాల ప్రాక్రు పోయింది" అంటూ వాడిని నిద్రబుచ్చింది.

వరండాలోకి వచ్చి వీధి వైపుకు చూస్తూ ఉండి పోయింది లక్ష్మి ఇంటి ముందున్న నగిదివర్తనం విరగ బూసింది. వెన్నెలలో వాట అందం మరింత హెచ్చింది

ఈ వదిరోజులుగా తన మనసులోని సంఘర్షణ ఇంత వరకు బయట పెట్టలేదు పది రోజుల క్రితం శేఖర్ ఇల్లు వదిలి వెళ్ళేటప్పుడు అన్న మాటలే ఆమెకు, పదే, పదే గుర్తుకొస్తున్నాయి.

'లక్ష్మీ! నా నిర్ణయం మారదు. నీవు కోర్కె కెళ్ళితే నీకు న్యాయం నీవైపే తీర్పు చెప్పుతుంది. న్యాయం, చట్టం మనసుని బలవంతంగా కట్టి, ఉంచలేవు. మనసు లేని నాతో గడపటం నీకు కష్టమని, నీకూ తెలుసు నా లాయరు విదాకులు కాగితాలు పంపనాడు సంతకం చేసి పంపుతావని ఆశిస్తాను అమ్మ, నాన్నలకు ఈ విషయం ఉత్తరం ద్వారా తెలియజేస్తాను అంటూ వెళ్ళి పోయాడు శేఖర్

అత్త ఎప్పుడు అత్తలా ప్రవర్తించలేదు. అమ్మలా కడుపులో పెట్టుకుంది. అలాంటి వాళ్ళకు వాళ్ళ కొడుకు గురించి తానుగా చెప్పి మనస్తాపానికి గురి చేయటం, ఇష్టం లేక మౌనం వహించింది! ఆమె

ఈ రోజు పోస్టులో ఏదో ఉత్తరం మామయ్య పేరు మీద వచ్చింది. పోస్టు మాన్ వరండాలో ఉన్న ఆయనకు ఇచ్చి వెళ్ళాడా? ఒక వేళ ఆ ఉత్తరం శేఖర్ నుండి వచ్చింది కాదు కదా! ఆమెకు అనుమానం వచ్చింది. అదే నిజమైతే వాళ్ళ మానసిక పరిస్థితి ఎలా ఉన్నదో కదా? లక్ష్మి అందోళన చెందింది.

ఇంటి ముందు అటో ఆగిన చప్పుడు. మరో నిముషంలో మాధవరావు, జానకి ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టడం చూసింది లక్ష్మి. వాళ్ళ మొహాలలో ఆవేదనను కప్పి పుచ్చడానికి వాళ్ళు చేసే ప్రయత్నం గమనించిన లక్ష్మి, తాను అనుకొన్నది నిజమేనని ఎంచింది ఆ ఉత్తరం శేఖర్ నుండి వచ్చిందే. అందుకే వాళ్ళ పరిస్థితి అలా ఉన్నదని అనుకొన్నది.

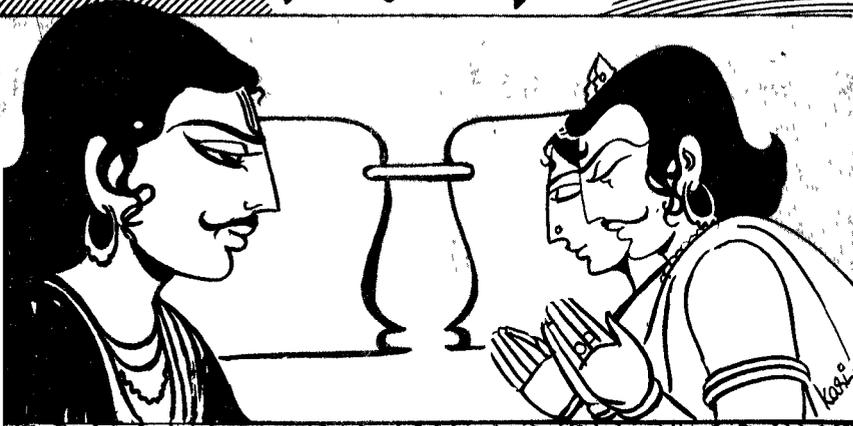
రాత్రి 12 గంటలు దాటింది జానకి నెమ్మదిగా లక్ష్మి గదిలోకి వచ్చింది. లక్ష్మి, బాబు నిద్రపోతున్నారు. కిటికీలో నుండి వెన్నెల మంచంపై పడుతుంది. వెన్నెల వెలుగులో బాబు మొహం ఎంతో అమాయకంగా కనపడింది జానకికి, ఇదే వయస్సులో అంటే ఐదేళ్ళ వయస్సులో శేఖర్ మొహం కూడ ఇంతే అమాయకంగా ఉండేదికదూ! జానకి మనసులో అనుకొన్నది మరి ఇప్పుడు జరిగినదేమిట? జానకి నెమ్మదిగా లక్ష్మి ప్రక్కన కూర్చొంది కురులపై చేయి వేసింది. లక్ష్మి కలత నిద్ర చెదిరింది అత్త చేయిని తన చేతిలోనికి తీసుకొన్నది లక్ష్మి.

"నిద్రరావటం లేదా? తల్లీ" జానకి అడిగింది.

"పడుతుంది అమ్మా? నీకు రావటం లేదా?" లక్ష్మి ప్రశ్నించింది.

"లక్ష్మీ! శేఖర్..." అంటూ చెప్పబోయింది.

ధర్మపథం

విధి నిర్వహణ

"చంక దుడ్డు - శరణార్థి" అనే నామెత ఉన్నది. ఇది దుష్టులను ఉద్దేశించి చెప్పబడింది. వారు, ఇతరులకు తీరని అపకారం చేయడంలానే వారి వల్ల ఉపకారాన్ని కోరుతారు. అది, తల పగులగొట్టడానికి చంకలో దుడ్డు కర్ర పెట్టుకొని, అతన్నే శరణు జొచ్చి నట్టుంటుందన్నమాట! కొన్ని సందర్భాల్లో ఇది ఉత్తముల పట్ల కూడా వర్తిస్తుంది. స్వధర్మ నిర్వహణలో వారు అలా చెయ్యవలసి వస్తుంది.

శశిధ్వజుడనే రాజు గొప్ప విష్ణు భక్తుడు. అతని భార్య సుశాంతాదేవి కూడా భక్తురాలే! ఆ రాజు మీదికి శ్రీవిష్ణువు అవతారమూర్తి అయిన

కల్కి, తన సహచరులతోనూ, సేనలతోనూ యుద్ధానికి వెళ్లాడు. శశిధ్వజుడు ఉత్తమ క్షత్రియుడు. క్షత్రియ ధర్మాన్ని తప్పక నిర్వహించే వాడు. అందువల్ల యుద్ధానికి సంసిద్ధుడైనాడు. ఆయన దేవి కల్కి రూపమైన శ్రీహరితో యుద్ధం తగదని చెప్పుతుంది. శశిధ్వజుడు "దేవీ! శ్రీకృష్ణ భగవానుడే, యుద్ధానికి వెనుదీసిన అర్జునుడికి "నీవు క్షత్రియుడవు. వెనుదీయక యుద్ధం చెయ్యడం నీ ధర్మం. క్షత్రియ ధర్మం ఎదుపరాదు" అని హితాన్ని ఉపదేశించాడు. నేను నా ధర్మాన్ని నెరవేర్చక తప్పదు. త్రిమూర్తు లెది రించినా, వారిని ఎదుర్కోవలసినదే! యుద్ధంలో మరణించానా, ఆయన చేతిలో మృతి చెందడం వల్ల మోక్షం తప్పక లభిస్తుంది. జయించేనా, కీర్తి

లభిస్తుంది. ఏదయినా నాకు మేలే" అని చెప్పి తన కుమారులతోనూ, సైన్యంతోనూ యుద్ధరంగంలోకి దూకుతాడు. రెండు పక్షాలకూ యుద్ధం ఘోరంగా జరిగింది. చివరకు శశిధ్వజుని దెబ్బకి కల్కి మూర్చి పోవడం జరిగింది. మూర్చిల్లిన కల్కిని రాజు తన నగరానికి తీసుకొని పోయి, అంతఃపురంలో పాన్నుపైపరుండ బెట్టి, సుశాంతాదేవితో కూడా సేవ చేసి, తెలివి తెప్పించాడు. రణరంగంలో ఉండిన తాను రాజాంతఃపురంలో ఉండడం కల్కికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అతని యెదుట శశిధ్వజుడు నిలిచి చేతులు జోడించి "దేవా! నేను నీ పట్ల మహాపరాధం చేశాను. దండనార్హుడను. తగిన శిక్ష విధించు" అన్నాడు. కల్కి చిరునవ్వు నవ్వుతూ "రాజా! నీవు నన్ను ఓడించావు. ఓడినవాడు విజేతకు శిక్ష విధించడమేమిటి? నీవు క్షత్రియుడవు కాబట్టి నీ ధర్మాన్ని నీవు నిర్వహించావు. నీవు నాకు భక్తుడవు కాబట్టి, భక్తురాలైన నీ దేవితో కూడా నాకు సేవలు చేస్తూ, భక్తుడుగా నీ ధర్మాన్ని పాటించావు. ఇది నీ విధిని నీవు నిర్వహించినట్లే కదా!" అని పలికి, ఆ దంపతులకు ఎంతో సంతోషాన్ని, సంతోషాన్నీ కలిగించాడు.

తర్వాత ఆ రాజు దంపతుల కోరిక వయి రాజకుమారి అయిన రమాదేవిని కల్కి వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఇట్లు శశిధ్వజుడు క్షత్రియుడుగానూ, విష్ణుభక్తుడుగానూ కూడా తన విధులను నిర్వహించాడు.

-బులుసు వేంకట రమణయ్య

ఉషోదయం

చేయటానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను నీవు అన్నట్లు మనం మన ఊరు వెళ్లిపోదాం బాబుని పెంచటం లోనే ఆనందాన్ని వెదుక్కొంటాను ఇన్నాళ్లు మిరిద్దరు అమ్మ - నాన్నలకన్నా మిన్నగా చూసారు ఈ ప్రేమే కలకాలం ఉంటే అదే నాకు శ్రీరామరక్ష" అంటూ చేతులు జోడించింది లక్ష్మి

లక్ష్మి రెండు చేతుల్ని తన చేతుల్లోకి తీసుకొన్నది ధాసకి

"లక్ష్మీ! నా కొడుకు! అంటే నీ భర్త ఎలాగు చనిపోయాడు మిగిలిన నీవు, బాబు మాకు భారం కారమ్మా! అన్నీ అంతా బాబు పేరే వ్రాసేద్దాం మరో ఏషయం తల్లీ! భర్త చనిపోయిన ఆదడి మంగళ

సూత్రం ఉంచుకో గూడదు." అంటూ ఆమె మెడలోని సూత్రాన్ని తీసి వేసింది ధాసకి.

లక్ష్మి ఆమెకు అడ్డు చెప్పలేదు.

"వసువు, కుంకుమ, గాజులు మొగుడు కన్నా ముందుగానే ఆదాని కీవితంలోకి వచ్చాయి. మొగుడుతో పోవాల్సింది, అతను కట్టిన ఆ తాళి బొట్టే - కుంకుమ, గాజులు కావు" అంటూ గదిలో నుండి బయటకు నడిచింది ధాసకి

రేపు తాను - మనుమడు శిరోముండనం చేయించు కోవాలి. తండ్రి పోయినందుకు శ్రాద్ధ కర్మలు చేయటానికి బాబు చిన్నవాడు తనే కొడుకు పోయినందుకు చేయాలి అనుకొన్నాడు మాధవరావు మనసులో. రేపటి ఉషోదయం కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడాయన. □

నాకు అంతా తెలుసమ్మా!" మాపులు మరల్చింది లక్ష్మి ప్రక్క గదిలో ఉన్న మాధవరావుకు తలుపు తీసే ఉండటం వలన వాళ్ళిద్దరి మాటలు వినబడుతూనే ఉన్నాయి ఎందుకంటే అతను నిద్రపోవటం లేదు కనుక

"లక్ష్మీ! ఇక నుండి కూతులైనా, కొడుకైనా, కొడలైనా అన్నీ నీవే నమ్మా మాకు రోప మనం మన ఊరు వెళ్లిపోదాం

వాడికి నలైన శిక్షపదాలి నీలో లేని దేనికోసం వాడు ఆరాట పడుతున్నాడో అర్థం కావడం లేదు ఆమె కంతం దుఃఖం తో పూడుకు పోయి బొంగురుగా వినబడుతుంది

'న్యాయం, చట్టం అతకని, మనసుల్ని అతకవు కదమ్మా! అతను పంప కాగితాల మీద సంతకం